

Bruger- og scoringsvejledning til: Spørgeskema om pårørendes behov - The Dementia Carer Assessment of support Needs Tool (DeCANT)

Formål med spørgeskemaet

Spørgeskema om pårørendes behov (DeCANT) er et selvrapporteringsredskab til at vurdere behov for hjælp og støtte blandt pårørende til en person med demens (1). En pårørende er en person, som på grund af personlig og ikke økonomisk motivation hjælper et familiemedlem, ægtefælle/partner eller ven, der har brug for praktisk hjælp og/eller personlig omsorg. Det består af 25 spørgsmål fordelt på fire afsnit. Spørgeskemaet kan anvendes til at:

- øge fokus på pårørendes behov for hjælp og støtte for at sikre deres sundhed og trivsel.
- sikre rettidig identifikation af pårørendes behov for hjælp og støtte og igangsætning af støttende indsatser.
- beskrive pårørendes generelle behov for hjælp og støtte i forbindelse med udvikling eller forbedring af støttende indsatser.

Spørgeskemaet giver en individuel profil af pårørendes fysiske, psykiske og sociale behov for hjælp og støtte i overensstemmelse med WHO's Internationale klassifikation af funktionsevne, funktionsevnenedsættelse og helbredstilstand (ICF) (2). Spørgeskemaet kan anvendes inden for det sociale- og sundhedsfaglige område, både hvis personen med demens bor i eget hjem eller i plejebolig. Spørgeskemaet er udviklet ud fra en personcentreret tilgang og kan bidrage til dialog mellem alle typer pårørende (fx ægtefælle, barn, ven) og fagpersoner inden for demensområdet for at identificere pårørendes individuelle behov for hjælp og støtte.

Kobling til ICF

Alle spørgsmål inden for hvert af de fire afsnit i DeCANT er koblet til en ICF-komponent (se Tabel 1) (2,3). Ved at koble pårørendes behov til ICF bliver det muligt at få et samlet billede af pårørendes individuelle behov for hjælp og støtte til at kunne fastholde en velfungerende dagligdag og eventuelt fortsat yde pleje og omsorg for personen med demens.

Tabel 1: Kobling af de fire underskalaer i spørgeskemaet (DeCANT) til ICF.

DeCANT underskala	ICF-komponent	Spørgsmål
Demens i din hverdag	Aktiviteter og deltagelse	Spørgsmål 1-8 (otte spørgsmål)
Din trivsel i hverdagen	Kroppens funktioner og anatomi	Spørgsmål 9-12 (fire spørgsmål)
Fokus på dig som pårørende	Personlige faktorer	Spørgsmål 13-16 (fire spørgsmål)
Du og dine omgivelser	Omgivelsesfaktorer	Spørgsmål 17-25 (ni spørgsmål)

Anvendelse af spørgeskemaet

Spørgeskemaet skal udfyldes af den pårørende selv. Før udfyldelse er det vigtigt, at den fagperson, der udleverer spørgeskemaet, informerer om, hvorvidt spørgeskemaet anvendes til formål a, b eller c. Ligeledes skal det fremgå, hvem den pårørende kan kontakte, hvis der opstår spørgsmål.

Det er vigtigt at følge op på en besvarelse, da den pårørende kan have en forventning om tilbud af hjælp og støtte. Spørgeskemaet bør kun anvendes, hvis det er muligt at tilbyde støttende indsatser som opfølgning på behovsvurderingen. Hvis spørgeskemaet udelukkende anvendes i forbindelse med udvikling eller forbedring af støttende indsatser, er det meget vigtigt at gøre den pårørende opmærksom på dette formål.

Vi anbefaler, at spørgeskemaet anvendes flere gange i et demensforløb til at vurdere pårørendes behov for hjælp og støtte, f.eks. hvert halve år, fordi pårørendes behov for hjælp og støtte løbende vil ændre sig afhængig af den samlede situation.

Hvordan scores spørgeskemaet

Hvert spørgsmål kan scores ud fra den tilsvarende svarkategori værdi. Scoring af svarkategorier og anbefalinger for tolkning af behov for hjælp og støtte er angivet i Tabel 2 herunder.

Beregning af en sumscore er ikke nødvendig ved anvendelse i daglig social- eller sundhedsfaglig praksis. Det er dog muligt at lave en profil af pårørendes behov for hjælp og støtte ved at beregne en sumscore for hver af de fire afsnit. En sumscore beregnes for hvert afsnit ved at lægge alle værdier for svarkategorierne sammen inden for et afsnit. En høj sumscore indikerer et stort behov for hjælp og støtte. Sumscore for hvert afsnit er vist i nedenstående Tabel 3.

Tabel 2: Scoring af DeCANT.

Svarkategori	Svarkategori værdi	Tolkning af scoring
Nej (ikke relevant/behov er dækket)	0	Handling er ikke nødvendig
Ja, lidt mere	1	Handling formodentlig ikke nødvendig
Ja, en del mere	2	Hjælp og støtte bør overvejes
Ja, rigtig meget mere	3	Hjælp og støtte er påkrævet

Tabel 3: Sumscore for hver af de fire afsnit i DeCANT

DeCANT afsnit	Sumscore interval	Spørgsmål
Demens i din hverdag	0-24	Spørgsmål 1-8 (otte spørgsmål)
Din trivsel i hverdagen	0-12	Spørgsmål 9-12 (fire spørgsmål)
Fokus på dig som pårørende	0-12	Spørgsmål 13-16 (fire spørgsmål)
Du og dine omgivelser	0-27	Spørgsmål 17-25 (ni spørgsmål)

Manglende svar

Hvis der er sat kryds uden for felterne, vælges det felt nærmest krydset. Hvis to felter er afkrydset, vælges det svar, der angiver det mindste behov for hjælp og støtte. For at kunne beregne sumscore for et afsnit må højst 25% af spørgsmålene mangle svar (Demens i din hverdag: 25% = 2 spørgsmål, Din trivsel i hverdagen: 25% = 1 spørgsmål, Fokus på dig som pårørende: 25% = 1 spørgsmål, Du og dine omgivelser: 25% = 2 spørgsmål).

Litteraturliste

- 1) Clemmensen TH, Kristensen HK, Andersen-Ranberg K, Lauridsen HH. *Development and Field-testing of the Dementia Carer Assessment of Support Needs Tool (DeCANT)*. 2020.
- 2) World Health Organization. *ICF - International classification of functioning, disability and health*. 2001:299
- 3) Cieza A, Fayed N, Bickenbach J, Prodinger B. *Refinements of the ICF Linking Rules to strengthen their potential for establishing comparability of health information*. *Disabil Rehabil* 2016 Mar 17;41(5):1-10.